

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента**

ОДФ 2.04 Педагогіка раннього дитинства

підготовки бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 012 Дошкільна освіта
(код і найменування спеціальності)

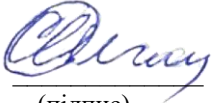
2024 рік

Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2.04 Педагогіка раннього дитинства для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти I курсу.

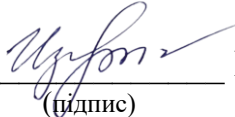
Розробник: Бондаренко Н. Б., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДФ 2. 03 Педагогіка загальна ОДФ 2. 06 Психологія загальна ОДФ 2. 07 Психологія раннього дитинства ОДФ 2. 09 Психологія дитяча з практикумом	
Курс	I	I
Семестр / триместр	2	3
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	3	3
Годин на аудиторне вивчення	38	10
Годин на самостійне вивчення	60	80
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Педагогіка раннього дитинства» є теоретична та методична підготовка майбутніх фахівців з дошкільної освіти до розвивальної та навчально-виховної роботи з дітьми раннього віку; уточнення, систематизація та поглиблення знань, умінь та навичок студентів в організації роботи з дітьми раннього віку, в організації роботи по розвитку у дітей пізнавальних процесів, емоційної сфери, формування основ спілкування та різних видів діяльності. Раннє дитинство – найбільш відповідальний етап розвитку та становлення особистості, коли закладаються основи фізичного, психічного розвитку та вирішуються цільові установки становлення людини.

Основними – завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити філософські, методологічні, психолого-педагогічні та природничі засади розвитку дітей раннього віку у закладі дошкільної освіти та сім'ї;
- ознайомити здобувачів освіти з метою, завданнями та змістом визначеними Державним стандартом дошкільної освіти (БКДО), та чинними програмами дошкільної освіти за напрямом «Педагогіка раннього дитинства»;
- навчити майбутніх педагогів застосовувати форми, методи й прийоми розвитку та виховання дітей раннього віку;

- сформувати уміння і навички планування різних видів роботи з дітьми раннього віку, які виховуються в умовах дошкільного закладу та сім'ї;
- ознайомити студентів з передовим педагогічним досвідом організації роботи з дітьми раннього віку;
- сформувати знання, уміння й навички з охорони та укріплення здоров'я дітей, уміння створювати безпечний розвивальний освітній простір в різних соціальних умовах життя дітей;
- ознайомити студентів з варіативними формами співпраці педагогів закладу дошкільної освіти з батьками вихованців, звернути увагу на особливості роботи з педагогічної просвіти в умовах невизначеності діяльності закладу освіти.

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності КС

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність,

свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-2 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових

психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-3 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-4 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-6. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-8 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-10 Знати принципи функціонування системи раннього втручання, розуміти можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, дотримуючись професійно-етичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання.

ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-16 Проєктувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методів і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

Після вивчення курсу «Педагогіка раннього дитинства» студенти повинні **знати:**

- теоретико-методологічні засади організації роботи з дітьми раннього віку; методи дослідження за даною проблемою;

- завдання, засоби, форми і прийоми розвитку і виховання дітей раннього віку, що спрямоване на введення дитини в соціум;

- особливості методики організації роботи з дітьми раннього віку в процесі різних видів дитячої діяльності;

- реалізацію педагогічних умов формування особистості дитини у просторі дитячої субкультури;

- методи та прийоми роботи з дітьми раннього віку з особливими освітніми потребами та їх батьками, які проживають в різних соціальних умовах.

вміти:

- спілкуватись українською мовою у різноманітних ситуаціях навчально-мовленнєвої діяльності з усіма суб'єктами освітнього процесу (дітьми, батьками вихованців, педагогами ЗДО);

- орієнтуватись у нормативних документах і керуватись їхніми провідними положеннями у професійній діяльності, зокрема Базовим компонентом дошкільної освіти, чинними програмами та навчально-методичними посібниками по особливостям розвитку дітей раннього дошкільного віку;

- створювати безпечне, здоров'язберезувальне середовище закладу дошкільної освіти, формувати первинні вміння спілкуватися дітей раннього віку з однолітками та дорослими;

- планувати різні види роботи по розвитку з дітьми раннього віку, різних категорій і за різних соціальних умов;

- використовувати у практичній роботі традиційні і нетрадиційні форми, методи, сучасні інноваційні технології соціалізації дітей раннього віку;

- формувати готовність дітей до переходу до другої молодшої групи.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні принципи педагогіки раннього дитинства

Тема 1-2. Предмет педагогіки раннього дитинства. Значення, основні принципи організації роботи з дітьми раннього віку за Базовим компонентом дошкільної освіти та чинними програмами.

Предмет педагогіки раннього дитинства, закономірності виховання і навчання дітей від народження до 3 років. Відповідність традицій народної педагогіки законам фізичного та інтелектуального розвитку дитини. Дослідження виховання та розвитку дітей раннього віку вітчизняними та зарубіжними вченими. Характеристика основних принципів роботи з дітьми раннього віку в Базовому компоненті дошкільної освіти, в чинних програмах.

Література [Б 1, 3, 6, Д 1,2,4]

Тема 3. Особливості періоду розвитку дітей раннього віку

Значення раннього віку в розвитку особистості дитини. Теоретичне обґрунтування необхідності виховання дітей з моменту народження. Врахування особливостей періоду раннього дитинства: швидкий темп фізичного та психічного розвитку, невірноваженість нервових процесів, підвищена вразливість дитини, недостатня морфологічна та функціональна зрілість органів та систем організму, підвищена сенсомоторна потреба, емоційність та навіюваність дітей, потреба у спілкуванні з дорослим, взаємозв'язок стану здоров'я та психічного розвитку дитини, врахування індивідуальних особливостей розвитку дитини. Загальні вимоги до організації життя і виховання дітей раннього віку. Основні педагогічні правила виховання дітей раннього віку.

Література [Б 6, 7, 9; Д 1,8]

Тема 4-5. Методики раннього розвитку дітей

Поняття «ранній розвиток». Сучасні методики раннього розвитку дітей та їх актуальність. Методика раннього розвитку М. Монтесорі. Технології раннього навчання Г. Домана. Методика музичного виховання К. Орфа. Методика Джекі Сілберг, методика раннього розвитку дітей Масара Ібука та інші.

Література [Б 1, 4, 9, 108; Д 1,4]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості змісту і методів розвитку та виховання дітей раннього віку

Тема 6. Основні принципи та зміст виховання дітей першого року життя.

Вікові етапи розвитку за періодами: від народження до 3 місяців; від 3 місяців до 6 місяців; від 6 місяців до 9 місяців; від 9 місяців до 12 місяців. Особливості організації режиму дня дітей першого року життя та організація режимних процесів в сім'ї та закладу дошкільної освіти. Критерії та особливості побудови режимних процесів (сон, неспання, годування, прогулянка). Організація проведення ігор та занять. Особливості організації самостійної діяльності дітей.

Література [Б 1, 2, 5, 8; Д 1,10]

Тема 7. Особливості розвитку та виховання дітей другого року життя

Особливості розвитку дітей другого року життя: особливості організації режиму дня, організація і методика проведення ігор-занять, організація прогулянок. Організація самостійної діяльності дітей другого року життя. Форми спілкування з дорослими.

Література [Б 1,6, 8]

Тема 8. Виховання дітей третього року життя

Особливості розвитку та виховання дітей третього року життя. Режим, його організація та методика проведення режимних моментів. Значення індивідуального підходу для правильного виховання дітей. Особливості організації методик занять. Організація самостійної діяльності дітей третього року життя (ігрова діяльність, рухова діяльність, самообслуговування, самостійна художня діяльність)

Література [Б 1, 6, 7, 10; Д 1, 8]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Організаційно-методична робота в групах дітей раннього віку

Тема 9. Специфіка організаційно-методичної роботи в групах раннього віку

Створення в групах дітей раннього віку безпечного, здоров'язбережувального, розвивального предметно-ігрового середовища для активної діяльності вихованців. Методика організації самостійної діяльності дітей раннього віку з метою їх фізичного, розумового, морального та естетичного виховання. Планування і облік роботи вихователя в групах раннього віку. Адаптація та чинники, що визначають характер та тривалість звикання дітей до нових умов закладу дошкільної освіти.

Література [Б 1, 5, 7, 8; Д 1, 5,9]

Тема 10. Організація спільної роботи педагогів з батьками дітей раннього віку

Готовність подружжя до народження дитини: медичний, психологічний та соціальні аспекти. Роль пренатального та перинатального періоду розвитку людини, визначення понять пренатальна та перинатальна педагогіка. Вагітність та фактори ризику, роль спілкування батьків з дитиною у пренатальний період розвитку. Форми та зміст просвітницької роботи закладу дошкільної освіти з батьками. Проблеми виховання дітей раннього віку в сім'ї, чинники сімейного виховання.

Література [Б 1, 5, 7,9; Д 1, 10]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											Форма контролю		
	денна форма						Заочна форма							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд		с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні принципи педагогіки раннього дитинства														
Тема 1-2. Предмет педагогіки раннього дитинства. Значення, основні принципи організації роботи з дітьми раннього віку за Базовим компонентом дошкільної освіти та чинними програмами	14	4	2			8	12	2					10	У, Д
Тема 3. Особливості періоду розвитку дітей раннього віку	12	2	2			8	12		2				10	ПК, Т
Тема 4-5. Методики раннього розвитку дітей.	14	4	2			8	2	2					10	П, СХ/Т
Разом за змістовним модулем	40	10	6			24	36	4	2				30	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості змісту і методів розвитку та виховання дітей раннього віку														
Тема 6. Основні принципи та зміст виховання дітей першого року життя	10	2	2			6	12		2				10	У, П
Тема 7. Особливості розвитку та виховання дітей другого року	10	2	2			6	12	2					10	ПК, СХ/Т

життя													
Тема 8. Виховання дітей третього року життя	10	2	2			6	10					10	П, МКЗ
Разом за змістовним модулем	30	6	6			18	34	2	2			30	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Організаційно-методична робота в групах дітей раннього віку													
Тема 9. Специфіка організаційно- методичної роботи в групах раннього віку	9	2	2			5	10					10	У, П, СХ/Т
Тема 10. Організація спільної роботи педагогів з батьками дітей раннього віку	11	2	4			5	10					10	КР, МКЗ
Разом за змістовним модулем	20	4	6			10	20					20	
Усього годин	90	20	18			52	90	6	4			80	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К
есе – Е
дайджест – Д
презентація – П
модельювання конспектів занять (показ) – МКЗ
складання схем/таблиць – СХ/Т

5. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіль-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1-2. Предмет педагогіки раннього дитинства значення, основні принципи організації роботи з дітьми раннього віку за Базовим компонентом дошкільної освіти та чинними програмами	4	2	–
2	Тема 3. Особливості періоду розвитку дітей раннього віку	2	–	–

3	Тема 4-5. Методики раннього розвитку дітей	4	2	–
4	Тема 6. Основні принципи та зміст виховання дітей першого року життя	2		–
5	Тема 7. Особливості розвитку та виховання дітей другого року життя	2	2	–
6	Тема 8. Виховання дітей третього року життя	2	–	–
7	Тема 9. Специфіка організаційно-методичної роботи в групах раннього віку	2	–	–
8	Тема 10. Організація спільної роботи з педагогів з батьками дітей раннього віку	2	–	–
	Усього годин	20	6	–

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Унікальність періоду раннього дитинства. Видатні мислителі і педагоги минулого та сучасності про значення виховання дитини з перших років життя	2		2
2	Тема 2. Предмет та методи педагогіки раннього дитинства, її історія та джерела розвитку.	2	2	2
3	Тема 3. Характеристика основних факторів розвитку особистості дітей раннього віку. Вікова періодизація дошкільного дитинства	2	–	2
4	Тема 4 Вихователь закладу дошкільної освіти груп раннього віку. Професійний стандарт про основні вимоги до професійних знань, умінь, навичок педагога.	2	2	2
5	Тема 5. Програма виховання дітей раннього дошкільного віку, її зміст, принципи побудови та завдання	2	–	2
6.	Тема 6 Основні особливості розвитку і виховання дітей раннього віку	2		
7.	Тема 7. Проблеми виховання дітей раннього віку в умовах родини. Форми надання допомоги батькам	2		
8.	Тема 8. Педагогічна робота з дітьми та їх батьками в період адаптації дитини раннього віку до умов дошкільного закладу	2		
9.	Тема 9. Аналіз змісту сучасних інноваційних	2		

	технологій організацій освітньо-виховної роботи педагога з дітьми раннього віку			
	Усього годин	18	4	20

7. Теми семінарських занять (не передбачено)

8. Теми лабораторних занять (не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Положення Б. Спока за його книгою «Дитина та догляд за нею».	4	4	1
2	Алгоритм залежності між взаємодією педагога з дитиною раннього віку та особливостями її розвитку.	5	5	1
3	Характеристика завдань різних типових програм з розвитку дітей раннього віку.	5	4	1
4	Принципи створення безпечного, здоров'язберезувального розвивального, предметного середовища в групах для дітей раннього віку.	4	5	1
5	Методи психологічної діагностики розвитку дітей раннього віку	4	5	1
6	Засоби створення комфортних умов входження дитини раннього віку в групу ровесників	3	6	1
7	Проблеми адаптації дитини раннього віку до умов закладу дошкільної освіти	4	5	1
8	Тезаурус основних наукових понять педагогіки раннього дитинства	4	6	1
9	Характеристика комплексних та парціальних освітніх програм для дітей раннього віку	3	4	1
10	Особливості організації просвітницької роботи з батьками в умовах дистанційної роботи ЗДО	2	5	1
11	Вимоги до іграшок для дітей раннього віку	3	5	1
12	Основні принципи спостереження за розвитком дітей раннього віку	3	4	1
13	Характеристика змісту розвивального предметного середовища для різних сфер розвитку дитини раннього віку (фізичного,	3	4	1

	індивідуально-особистісного пізнавально-мовленнєвого, художньо-естетичного)			
14	Характеристика різних видів ігор для дітей раннього віку	4	6	1
15	Пренатальний період розвитку дитини раннього віку, його особливості, завдання	3	4	1
16	Структура та особливості методики занять з дітьми 1-3 року життя	4	4	1
	Усього годин	58	80	16

10. Методи навчання:

Загальні:

– **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.

– **Наочні** методи навчання: ілюстрування (схеми, таблиці), демонстрування, самостійне спостереження.

– **Практичні** методи навчання: моделювання занять, ігри, вправи, практичні й дослідні роботи.

– **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій).

– **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (LearningManagementSystem) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemu, EdX, Coursera, Brainly, KhanAcademy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

– *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення здобувачами освіти інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

– *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

– *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

– *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

– *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПР- 1, 5, 12 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР- 2, 6, 13 – лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи,

метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПР- 3, 7, 15 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПР- 8, 10, 16 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПР- 9, 18 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР- 4, 20, 21 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація.

11. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка презентацій, есе, дайджест по окремих темах дисципліни з використанням монографічної, періодичної, фахової літератури;
- оцінка моделювання занять;
- дистанційний контроль;
- іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти. Іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота								Підсум. тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			
Т 1-2	Т 3	Т 4-5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	40	100
Поточний контроль									
2	3	2	3	2	3	3	3		
Контроль самостійної роботи									
1	1	1	1	1	1	1	1		

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка «5», але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;

- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

15. Завдання для іспиту

Іспит з дисципліни включає:

- два теоретичних питання;
- практичного завдання;
- тестових завдань;
- суджень.

16. Питання на іспит

1. Значення, завдання становлення та розвиток педагогіки дітей раннього віку.
2. Цілі, принципи та задачі навчання та виховання дітей раннього віку.
3. Предмет та об'єкт педагогіки раннього дитинства, їх характеристика.
4. Основні напрямки Базового компонента дошкільної освіти та чинних програм виховання дітей раннього віку.
5. Характеристика специфіки розвитку дитини раннього віку
6. Періодизація раннього дитинства, особливості кожного періоду
7. Фізичний розвиток та охорона здоров'я дитини раннього віку.
8. Характеристика психічного розвитку дітей раннього віку
9. Становлення та розвиток навичок предметної діяльності дитини раннього віку.
10. Особливості пізнавально-мовленнєвого розвитку дитини раннього віку.
11. Підготовка та організація художньо-естетичної діяльності дітей раннього віку.
12. Особливості гендерного виховання дітей раннього віку.
13. Педагогічна робота з дітьми раннього віку в період адаптації до умов закладу дошкільної освіти
14. Основні проблеми адаптаційного періоду. Чинники, що впливають на характер адаптації дитини до ЗДО.
15. Організація педагогічної діяльності з дітьми раннього віку.
16. Планування педагогічної діяльності в групах раннього віку
17. Вимоги, зміст та організація оформлення групових приміщень для дітей раннього віку

18. БЖД в групах раннього віку, організація безпечного, здоров'язбережувального, розвивального, предметного середовища.
19. Естетичні та гігієнічні вимоги до матеріалів та обладнань для груп раннього віку.
20. Організація взаємодії педагогів ЗДО і сім'ї, щодо досягнення партнерської співпраці у вихованні дітей раннього віку.
21. Форми та методи організації взаємодії ЗДО та сім'ї
22. Проблеми у роботі педагога ЗДО з батьками дітей раннього віку.
23. Особливості взаємодії сучасних батьків і дітей.
24. Стилi сімейного виховання.
25. Народна педагогіка про традиції та зміст виховання дітей раннього віку в сім'ї.
26. Сучасні наукові дослідження з навчання та розвитку дітей від народження до трьох років
27. Фізкультура для дітей раннього віку
28. Роль батьків у фізичному вихованні дітей раннього віку
29. Використання фольклору у розвитку емоційності та активного мовлення дітей раннього віку
30. Поняття значення пренатального періоду розвитку особистості в житті дитини раннього віку
31. Планування роботи з дітьми раннього віку.
32. Режим дня, його значення та особливості загартування дітей раннього віку

17. Методичне забезпечення

- 1) робоча навчальна програма дисципліни;
- 2) залікові матеріали;
- 3) конспекти лекцій;
- 4) інформаційно-методичне забезпечення практичних занять;
- 5) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. № 7. 2021. с. 4 – 19.
2. Васецька Т. Батьківська підтримка, як запорука забезпечення гармонійного розвитку дитини з психофізичними проблемами в системі інклюзивного навчання. *Наукові записки Центрально-українського державного*

педагогічного інституту імені В. Винниченка. Серія педагогічні науки. Вип. 174. 2019. С. 81-88

3. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку. Навчально-методичний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М. 2022. 188 с.

4. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку навчання та виховання дітей «Соняшник». Вид-во 3. Доп. Тернопіль : Мадрівець. 2023. 210 с.

5. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних науки України. Київ : ФОП «Ференець В.Б». 2020. 44 с.

6. Рогальська Н. В., Авраменко О. О. Психолого-педагогічні засади раннього дитинства. Навчально-методичний посібник. Умань.: ВПЦ «Візаві». 2019. 186 с.

7. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина (відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти)». 2020. 120 с.

8. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» [нова редакція] / Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В. [та ін.]; наук. кер. О.Л.Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна». 2019. 452с.

9. Шварц Т.Г. Труднощі та помилки у сімейному вихованні: матеріали для батьківських зборів. Педагогічні майстерня. № 9(117). 2020. С. 34-39.

10. Шинкар Т., Потапенко В. У які ігри грати з дитиною в період адаптації: тренінг для батьків. *Вихователь-методист дошкільного закладу.* № 8. 2024. С. 28-42

Додаткова література

1. Вікарі, Стефано У нас дитина з аутизмом. Допомога сім'ям із аутизмом. Практичні рекомендації для педагогів та батьків (перевод з італ.) Харків: Ранок. 2019. 112 с.

2. Вовк О. А. Соціалізація дітей з особливими освітніми потребами методами арт-терапії. *Дитина з особливими потребами.* № 3 (63). 2020. С. 20-25

3. Масару Ібука До трьох саме час! 76 порад з розвитку дітей раннього віку. Київ. Вид-во «Сварог». 2023. 175 с.

4. Маляточко. Програма розвитку дітей пренатального та раннього віку. Автор. колектив, науковий керівник Крутій К.Л. Київ. ЛПС. 2020. 214 с.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. Київ. 2015. 446 с. (не перевидавалася)
6. Програма розвитку дітей раннього та дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, І. В. Бобренко, С. В. Трикоз, О. І. Мякушко, І.В. Сухіна, Н. С. Бабій, Н. П. Цимбалюк, І. Д. Лукачук та ін.: За наук. ред. О. В. Чеботарьової, І. В. Гладченко. К., ІСПП імені Миколи Яремченка НАПН України, 2023. 438 с.
7. Симона Дейвіс Монтессорі для малюків, як виховувати допитливу й відповідальну дитину. Посібник для батьків. Київ : Вид-во «Сварог». 2023. 375 с.
8. Сільві д'Есклеб, Ноємі д'Есклеб. Монтессорі 150 занять із малюком удома. 0 – 4 роки. Київ : Вид-во «Сварог». 2023. 375 с.
9. Сокирба І. Імітаційні рухавки для дітей раннього віку. *Дошкільне виховання*. № 1. 2020. С. 28.
10. Шийко Е. Розвиток пізнавальної сфери дитини на третьому році життя. *Дошкільне виховання*. 2021. № 9. С. 14-17.

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/nakaz-33-bazovyy-komponent-doshk-osv.pdf>
2. Державний стандарт дошкільної освіти: основні положення URL:<https://ru.osvita.ua/school/reform/80932/>
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
4. Імідж організації: поняття, формування, елементи, тактика, вплив URL:<https://bit.ly/3jFVB2a>
5. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс] // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання: [Наказ МОН №912 від 01.10.10](#). URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189

6. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років: проект
[URL: http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797](http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797)

7. Методична скарбничка вихователя. URL: http://shop.mcfr.ua/catalog/osvita/msv/?utm_source=pedrada.com.ua&utm_medium=refer&utm_campaign=about